

## Kriz sahaya indi

Dünyadaki finans krizi sporu da etkiliyor. Sponsorluğa dayalı spor endüstrisi desteğin azalmasıyla sendeliyor. Büyük takımlar da krizi atlatmak için yollar arıyor. Su anda krizden etkilenmeyen spor dalı neredeyse yok.

88



## İşin mi yok Allah aşkına!

Ekonomik kriz hepimizi etkiledi, bir süre daha etkilemeye devam edecek. İş arayanlar üzerinde yapılan bir araştırmaya göre son 6 ayda iş arayanların oranı yüzde 50 arttı. İş olmayanın iş araması normal; ancak bu kişiler arasında sadece yüzde 43'ü işi olmadığı için iş arıyor. Yüzde 33'ü daha iyi şartlar için, yüzde 22'si ise mevcut işinde kalmaktan endişe duyduğu için bu yola başvuruyor.

87



## Bir tıkla çay ısmarla...

İnternette web sitesi yapmak kolay da onu sürekli güncellemek ve ayakta tutabilmek zor. Hadi içeriği de buldunuz diyetim, isim ve barındırma için ücret ödemeniz gerekiyor. Bunun için reklam alırım diyorsanız; biraz daha düşünmeniz gerekiyor. Çünkü reklam pastası o kadar büyük değil. Te-akolik'in başlattığı bağış sistemi için ise web ziyaretçisinin güven duyabileceği, kolay bağış yapabileceği bir ortam gerekiyor.

87



## Sibiryaya Ekspresi'ne iki bilet lütfen!

Trenler eskiden filmlerde başlıca gezi araçlarıydı. Teknoloji geliştikçe uzun mesafelerde tahmini uçak yolculuklarına devretti. Lakin bu hafta gösterime giren "Sibiryaya Ekspresi" isimli gerilim filmi de gösteriyor ki, trenlere hâlâ sinemada yer var.

83



Bir öğretmen, 600 sporcu, 4 kupa, 45 madalya...

## BİR YILDA SPOR DEVRİMİ

'Birbirine girmiş apartmanlar, otoparka dönmüş sokaklar, koşmak isterken üçüncü adımda biten boş alanlar' derken büyük şehirlerin büyümeye çalışan nesillere pek de cömert davranıldığı söylenemez. Hal böyle olunca okullar, sosyal aktiviteye, özellikle de spora aç yetişen bu çocuklar için nefes alma mekânlarına dönüşüyor. Tabii okul, bu fırsatı sunuyorsa öğrenciye. Pek çok kötü örnek olabilir bu soruna dair. Fakat biz onları bir kenara bırakıp iyi olana bir göz atalım istedik. İs-

tanbul'un büyük ilçelerinden Bağcılar'da dört bin öğrencinin eğitim gördüğü Yıldıztepe İlköğretim Okulu'na çevirdiğimiz yüzümüzü. Duyduk ki yeni nesil bir beden eğitimi öğretmeni geçen eğitim dönemi başında atandığı bu okulda çok şeyi değiştirmiş. 600'ün üzerinde öğrenciyi spora başlatmış. Hatta bunların 150'den fazlası lisanslı sporcu olmuş kısa sürede. Üstelik bu okulun bir spor salonu bile yok. Geçen yıl tam 14 branşta turnuvalara katılmıştır. Voleybol, bisiklet, yüzme ve daha- si... 4 kupa 45 de madalya kazanmıştır. Bu arada kız futbol takımı dahi kurduklarını belirtmeden geçmeyelim. İdealist öğretmen için

bunlar şimdilik başlangıç. İki yıl sonra okulun yarısının spora ilgileneceğini söylüyor üstüne basa basa. Lisanslı sporcu sayısının da 400'ü aşacağını belirtiyor. Yeni nesil beden eğitimi öğretmeni Orhan Korkmaz ve meslektaşısı Asım Hazar'ın öğrencileri spora buluştu- ran, büyük kısmı da aileleri ikna etmekte geçen bir buçuk yıllık hikâyesini dinledik. Elbette ki devlet okulunda karşılaşılması muhtemel birçok sıkıntıyla boğuşuyorlar. Fakat onlar kendi deyimleriyle sıkıntıyı dile getirip ağlamak yerine çözüm üretip spora kazandırdıkları her öğrenciyle mutlu olmaya' tercih ediyorlar. Önder Deligöz'ün haberi sayfa 5'te



## Roman kafa ütülememeli

Kaya Genç bir edebiyat eleştirmeni. Sabah Gazetesi kitap ekinin editörlüğünü yapıyor. İstanbul Üniversitesi doktora öğrencisi. 1981 doğumlu Genç, ilk romanı Macera'yı yayımladı. Genç; Lahey, Münih, Amsterdam ve İstanbul kentlerinde üç yıllık notlarla tamamlamış 411 sayfalık kitabını. Genç, romanında, estetik, güzellik ve edebiyat uğruna her tür korkunç görüşü mesru gösterebilen romanların seslerini tekrarlıyor ve bu sesleri imha etmeye çalışıyor. Macera, alışıldık formların dışında bir roman, klasik anlatım tekniklerini

güldürü ögesini kullanarak işliyor. "Kahrolsun yerleşik kültür! Kahrolsun uzlaşma! Kahrolsun popüler sanat! Yaşasın edebiyatın radikal deneyeleri!" diyor. Yazara göre elinize aldığınız roman, eğer size bir "tehlile duygusu, anlaşılmazlık, yabancılaşma, garipseme, "Bu nedir ya?" fikirleri" vermiyorsa alışıldık bir şey okuyorsunuzdur. Kültürel sorunlar, ilişkileri, siyaseti, cinayeti bildiğimiz şekilde işleyen bir kitap okuyunca rahat ediyoruz. Ama yeni, kıskırtıcı bir şey bizi korkutuyor. Genç, romanında "kafa ütülenler" dalgasını geçiriyor. Murat Tokay'ın röportajı sayfa 4'te

3

Yabancınnın bayramı  
bayramına yabancı  
Gezgin Abi



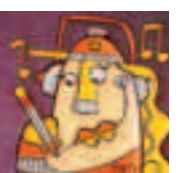
4

Ben de özür  
diliyorum...  
Senai Demirci



6

Sinir Uçları  
Mütehassısı  
Yelda Eroğlu







genclik@zaman.com.tr



BİR ALBÜM

### 60'a bugün yorumu

Elektronik altyapının geleneksel vurmali çağlarla örülmüş çok sesli bir tona dönüşümü, 'Kırk Kalpler Albümü'. Çok boyutlu seslerin uyum içinde kaynaşmasındaki kilit rol ise, Murat Uunoğlu'na ait. Orient Expressions; 60'ların, Türk sinemasının altın yıllarını süsleyen melodilerin bugüne yansması olan 'Kırk Kalpler Albümü'nü Doublemoon'dan çıkardı. 0212 334 01 00



BİR KİTAP

### Sarıkamış'ta bozguna uğratan kar

Türk harp tarihinin en acı muharebelerine sahne olmuş Sarıkamış, 'Sarıkamış Kar Bozgunu', dondurucu soğuklarda açlıkla boğuşan ve her şeyin bittiği noktada amansız hastalıkların pençesinde can çeken Mehmetçiğin dilere destan kahramanlığının romanı. Halide Alptekin imzalı 'Sarıkamış Kar Bozgunu', Yitik Hatine Yayınları'ndan çıktı. 0212 445 32 38



BİR DERGİ

### Bir'AZ Edebiyat' lazım

Üç aylık edebiyat dergisi AZ Edebiyat'ın 2. sayısı çıktı. Şiirden denemeye, mektuptan öyküye edebiyatın her hali, AZ Edebiyat ile, A'dan Z'ye edebiyat okurlarının karşısında. Lâle Müldür şöyleledi dergide dikkat çekeler arasında. www.azedebiyat.blogspot.com



## Bir reformcu, şair ve müzisyen: Sultan III. Selim Han

Osmanlı Devleti'nin en önemli yenileşme hareketlerinin altına imzasını atan Sultan III. Selim, vefatının 200. yılında Topkapı Sarayı Müzesi Has Ahırlar'da düzenlenen bir sergileyle anılıyor. Dönemin kısıtlı imkanlarına rağmen dış düşmanlarla bertaraf etmekte isabetli bir politika güden; ancak

politikada aynı dirayeti gösteremediği için iç ayaklanmanın kurbanı olan III. Selim, Osmanlı Devleti'nin yirmi sekizinci padişahıydı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür AŞ tarafından gerçekleştirilen sergide, 1789-1807 yılları arasında saltanat süren III. Selim ve dönemine ait yak-

laşık 150 eser sergileniyor. Sultanın reform hareketleri ve siyasi ilişkileri, kültürel ve sanat alanındaki yenilikler, hazine eserleri, el yazmaları, arşiv malzemesi ve mühürler, tekstiller, portreler, silah ve saati sergide yer alacak eserler arasında. www.kultursanat.org

### Nev-Eser makamında konser

Baki Kemancı'nın kemanyuyla, Neva Cansın Gülses'in kemençesiyle, Turgut Özüfler'in kanunuyla, Şükrü Kabacı'nın klarnetle eşlik ettiği konser, Necip Gülses'in sanat yönetmenliğinde gerçekleştirilecek. Solist Melihat Gülses Nev-Eser'de, piyanist bestekâr Neveser Kökdeş'in eserlerini seslendirecek. Kaptanzâde Ali Rıza Bey, Muhlis Sebahattin Bey, Mehves Hanım, Dramalî Hasan, Dikran Çuhacıyan ve Cemal Resit Rey gibi operet bestecilerin eserlerini de repertuana alan Gülses, 24 Aralık Çarşamba akşamı saat 20.00'de, eski sarkılar yeni orkestra anlayışıyla yorumlayacak. www.crrks.org

### 'Doğu Ezgileri' eşliğinde bale

Konusu doğu izleri taşıyan, müziği doğuya has bir Türk balesi, 'Doğu Ezgileri'. Program, yeni eserlerin yanı sıra daha önce sahnelenmiş büyük eserlerin bölümlerini de içeriyor. Oytun Turfanda, Selçuk Borak, Merih Çimençiler ve Aysun Aslan gibi Türk koreograflarının çalışmalarından oluşan bu kolaj program, bugün saat 16.00'da Kadıköy Süreyya Operası'nda. 0216 346 15 31



### Sinema tarih buluşması

Türkiye Sinema ve Audiovizüel Kültür Vakfı tarafından gerçekleştirilen 'Uluslararası Sinema Tarih Buluşması'nın bu yıl 11.si düzenleniyor. Bütün dünyayı ilgilendiren güncel ve önemli meselelere eğilimiyle bir felsefe ve bilinç buluşması olarak öne çıkan etkinlik, bu yıl 'Tarih Boyunca Mülteciler' temasını işliyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın katkıları ve Prof. Dr. İlber Ortaylı'nın

tarih danışmanlığında gerçekleştirilecek etkinlik, 25 Aralık'a kadar devam edecek. Program kapsamında, 'İnsan Hakları ve Mülteciler' konusunu işleyen 'Annelerim', 'Nüfûs'ün İsyanı', 'Sovyet Yahudileri'nin Direnişi' gibi daha pek çok film, Cinebonus Maçka /G-Mall, Alkazar Sineması ve Fransız Kültür Merkezi salonlarında sinemaseverlerle buluşacak. www.tursak.org.tr

### Hayali bir atölyede gerçek ustalar

Sinemaya ilgisi olanlar, film çekmek, oyunculuk yapmak isteyenler, kısa filme ilgi duyanlar, filmlerin kamera arkasını merak edenler için sinemamız profesyonelleri bir araya gelecek, sinema üzerine konuşacak. 23 Aralık salı günü saat 11.00'de başlayacak 'Hayali Atölyemiz Konferansı'nda pek çok önemli ismi görmek mümkün. Ezel Akay'ın 'Doğu ve Batı Hikâyeleri'ni anlatacağı programda, Murat Serezli 'Oyuncu Yönetmen İlişkisi'nden

bahsedecek. Biray Dalkıran, konferansa katılan sinema meraklılarına, yönetmenliğin sırlarından söz ederken Selcen Ergun senaryoya dair konuşacak. Nami Esatgil'in 'Sinema ve Tiyatroda Oyunculuk' ile ilgili deneyimlerini aktaracağı atölyede Selçuk Aydemir bir 'Kurgucu Yönetmen ve Seti'ni merak edenlere seslenecek. 24 Aralık Çarşamba günü Kartaltepe Kültür Merkezi'nde son bulacak konferanslara katılm ücretsiz olup herkese açık. www.eafilm.com

### Maksem tarihinde yeni sayfa

**SERGI** Osmanlı Dönemi'nde Pera ve çevresinin su ihtiyacını karşılayan Taksim Maksemi, su yerine kültür dağıtmaya hazırlanıyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür AŞ tarafından organize edilen Sine-i Millet Sergisi ile Maksem, tarihi bir dönüşüm yaşayarak Taksim Cumhuriyet Sanat Galerisi oluyor. Tazimat'ın Cumhuriyet'e Seçim temalı Sine-i Millet Sergisi, Taksim Cumhuriyet Sanat Galerisi'nde 30 Ocak'a kadar açık. www.kultursanat.org

### Çehov'un '6. Koğuş'u

**TIYATRO** Anton Çehov'un '6. Koğuş' eserinden Kemal Demirel'in uyarladığı oyun, bütün Adanalları '6. Koğuş'a davet edip İvan'ın hayatına şahit ediyor. İvan, felsefe öğrenimi gördüğü üniversitede son sınıftayken babasının ölüm haberi gelir. Bu haber üzerine okulu yarıda bırakan İvan, akıl hastanesine düşer. Dr. Andery, İvan'ın entelektüel derinliğini keşfeder ve aralarında oyuna da konu olan ilginç sohbetler geçer. '6. Koğuş', 27 Aralık Cumartesi gününe kadar Hacı Sabancı Kültür Merkezi Sahnesi'nde. 0322 352 33 55

### Tuzla'da Hicaz Demiryolu

**SERGI** Hicaz Demiryolu'nun 100. Yılı Fotoğraf Sergisi, Haydarpaşa'dan sonra Tuzla'da... Kuratörlüğünü Abdüsselam Feriatoğlu'nun yaptığı sergi, 23 Aralık Salı günü Tuzla İdris Güllüce Kültür Merkezi'nde açılıyor. 0216 494 26 56

### Akbank'ta caz gecesi

**KONSERİ** Caz dünyasının tanınan Türk isimlerinden Sibel Köse, kendine özgü yorumuyla, Sarp Maden ve Kağan Yıldız ile birlikte 26 Aralık Cuma gecesi saat 20.00'de Akbank Sanat'ta sahne alacak. www.akbanksanat.com

### Aşkın tahterevallideki hali

**TIYATRO** Tiyatro Boyalı Kuş'tan yeni bir oyun, 'Tahterevallide Aşk'. Oyunun teması, gerçek bir aşk hikâyesi. Deneysel bir tiyatro projesi olan Tahterevallide Aşk, www.hayatimiyazsamoyunolur.com sitesine ulaşan seyirci hakâyelerini sahneliyor. Tahterevallide Aşk, bu akşam saat 18.00'de ve aralık sonuna kadar Oyuncular Tiyatro Kahve-Cem Safran Sahnesi'nde. www.tahterevallideask.com



### Bu alaturkanın gözü kara

**SERGI** Eskişehir'de tiyatrolu günler devam ediyor. Özen Yula'nın yazıp yönettiği 'Gözü Kara Alaturka'da, İstanbul'da bir apartman daresinde karşılaşan 5 kişinin hikâyesi ve hayatla hesaplaşmaları anlatılıyor. 'Gözü Kara Alaturka', Eskişehirli tiyatrosuvarlar; 23 Aralık Salı günü Tepebaşı Sahnesi'ne bekliyor. 0 222 330 45 00

### Geçmiş özlem duyular, Ghetto'ya

**KONSERİ** Taş plak sesli kadın olarak anılan Sema, Ekho2 adını taşıyan yeni albümüyle Ghetto sahnesinde sevenlerinin karşısına çıkıyor. Geçmişini izini taşıyan sarkılar, operetleri, tangoların, foksotrolun güçlü sesiyle bugüne taşıyan Sema bütün müzik severleri 23 Aralık Salı gecesi 21.00'de Ghetto'ya bekliyor. www.ghettoist.net

### Orkestradan senfoni

**KONSERİ** John Axelrod'un şefliğinde İstanbul Senfoni Orkestrası, bu gece saat 20.00'de Cemal Resit Rey Konser Salonu'nda sahne alacak. Kemanda Patricia Kopatchinskaya, piyanoda Fazıl Say, vurmali çalgıda Aykut Köseleli'nin eşlik edeceği programda; Saraydan Kız Çarçırması Üvertürü ve Piyanon Konçertosu çalınacak. www.biletix.com



### KargART'tan 'İstanbul Baskısı'

**SERGI** KargART Sergi, bir alt kültür ürünü Stencil Graffiti'ye ev sahipliği yapıyor. Fotoğrafçı Aysun Öner, Türkiye'de henüz günyüzüne çıkarılmamış graffitinin konuları eden fotoğraflarını KargART'ta sergiliyor. Sergi, 31 Aralık'a kadar, KargART sergi salonunda ziyaretçilere açık olacak. www.kargart.org





ESAT GÜRBÜZ

## Yabancınnın bayramı bayramına yabancı

Aralık ayı, Batı ülkelerinde birçok açıdan önem taşıyan bir aydır. Hıristiyan dünyasının önemli bir kısmı 25 Aralık tarihini Christmas Day (Kıristmas günü) olarak kutlarlar. Yahudilerin de önemli bayramları bu aya denk gelir. Son yıllarda önce Ramazan Bayramı arkasından da Kurban Bayramı'nın da aralık ayına denk gelmesi özellikle kültürler arası diyaloglar yönü itibarı ile ilginç sahnelerin yaşanmasına sebep olmuştur.

Geçen haftaki yazımda ifade ettiğim gibi Christmas gibi özel günlerin hemen öncesindeki günler bizdeki bayramlara benzer şekilde alışverişin, ticaretin son derece canlandığı zamanlardır. Özellikle ABD'de kasmın ayından başlayan hareketlilik her geçen gün artarak devam eder, toplumun büyük bir kesimi hediye alma yarışına girer ve bu durum son ana kadar devam eder. Christmas günü bütün ülke tatil yapar, benzinciler hariç nerede ise bütün alışveriş yerleri, işyerleri, dükkânlar kapalı olur. Şükran gününde (Thanksgiving) yaygın olan ailecek yemek yeme âdetleri daha da geniş çevreye yayılarak devam eder.

Filmlerden bol bol izlediğimiz ve bizim yılbaşı ya da Noel ağacı diye bildiğimiz küçük çam ağacının (christmas tree) hediyelerle süsüldüğü gün de yine bugündür. Şükran günündeki hindi âdetini yılbaşı aksamına taşımaya çalışan bizdeki şaşkınlık bir başka garabeti de bu ağaçları yeni yıl ağacı olarak kabul ederek yaparlar. Taklidini bile doğru yapamadıkları bir âdet uğruna ağaçlar kesilir, o anlayışla yetiştirildikleri nesillerin de kendi öz değerlerini ile iritibatlan kesilir.

Belki bazılarının aklından 'gezgin abi bu üslupla yazmazdı' diye bir düşünce geçmiş olabilir. Yurtdışında yaşayan ve yaşadığı yerin kültürünü anlamaya, tanımaya hatta sevmeye çalışan birisi olarak ne farklı kültürlerle ne de inançlarla bir sorunum yoktur. Hatta birçoğumuzun belli önyargılarla daha baştan 'sildiği' Amerikalıların kendi içlerinde, kendi sistemlerini göre tutarlı olduklarını da düşünmekteyim. İfadeleri keskinleştiren, üslubu az da olsa sertleştirmeye sebep olan; aslı bize yabancı olan değerleri taklit etmenin doğru olmaması yanında, o taklidi bile yanlış yapılmasına sebep olan, bunu bir de kendi ülkesinde 'gelmişlik' olarak yutturmaya çalışan sayı sınırlı, kalitesi belli bir kısım çevreler oluyor. Bir onlara bakıyorum bir de evine Christmas yemeğine davet ederken bile 'sizin için, sizin göstereceğiniz marketten helel et alabilirim veya istersezin sadece balık da pişirebilirim' diyen bir yabancıya bakıyorum, hangisi gerçekten 'yabancı' diye düşünüyorum.

25 Aralık'ın yanı sıra hemen bir hafta sonrasında gelen yılbaşı ve yeni yıl tatili, okulların aralık ayının ortasından ocak ayının başına kadar tatil girmesi yanında Yahudilerin de önemli bayram ve tatillerinin bu ay içinde olması bütün bir ayı tatilin, dinî motiflerin ve alışverişin öne çıktığı bir zaman dilimi haline getiriyor. Evlerin, caddelerin süslenmesi, radyolarda bazı kanalları bir ay boyunca sadece Christmas şarkıları çalması, sinemalarda aynı konuyu işleyen filmlerin peş peşe gösterime girmesi, dükkânlarda elinde zili devamlı çalan, özel kıyafetli görevliler olması her an ve her mekânda mevsimi, o mevsimin çağrıştırdıklarını hatırlatır buranın insanlarına.

Doğrusu müstakil evlerini çok itina ile süsleyen, rengârenk ışıklarla donatan insanların o gayretli ilgimi çektiği gibi bazılarının gerçekten sanat eseri gibi duran evlerin arasında ara sıra turlamak da hoşuma gidiyor. Dolayısıyla, izliyorum ve bir yandan da düşünüyorum. Kabul edelim, etmeyelim; kapitalizmin oyunu, tüketim toplumunun sonucu diyelim, kutsal atfettileri bir zaman dilimini bu kadar kutlanı bir hale getiren bir toplum var ortada. Gerçek Hıristiyanlıkta bunların yerinin olmadığından bahsedene, bırakın kutlamayı olduğu gibi reddeden bir kısım çevreler de var. Ama ne biri diğerine, ne öteki burdakine bir müdahalede bulunmuyor, açıktan alay etmiyor, saygısızlık sayılacak hiçbir hareket yapmıyor.

Darınsı arslardır kutladığımız bayramlarınıza bile dil uzatan bizdeki şaşkınlıkların başına... [gezginabifozaman.com.tr](http://gezginabifozaman.com.tr)



# SİNEMA, TRENİN ÇEKİMİNE KAPILDI

Sinema sanatının eskiden beri sevdiği bir mekân sunar trenler. Bu hafta gösterime giren "Sibirya Ekspresi" de bunun katıksız bir kanıtı...

**BURÇİNS. YALÇIN**

Sinema tarihinde izleyicileri salondan kaçırın ilk deneyim bir tren görüntüsüne aittir. Henüz görsel dünyalardan o kadar gelişmemiş olan 19'uncu yüzyıl insanı beyazperdede dev boyutlarda "Trenin Gara Girişi"ni görür görmez salonda büyük bir hengame kopmuş, hınca hunc salonda birkaç saniyede boşalmıştı. 1890'lı yıllarda perdede basit bir tren görüntüsü bile film izleyen insanların kullandıkları zıplamaya yetiyordu.

Bugün artık sinemaseverler olarak her türlü görüntüyü serbetliyiz. Hiçbir 3 boyutlu film bizi yeterince heyecana gark etmiyor, hiçbir kanlı film bizi yeterince korkutmuyor...

Bu hafta sinemalarımıza gelen bir film, "Sibirya Ekspresi" ise nicedir unuttuğumuz "tren" i yeniden bir heyecan ve gerilim mekânına dönüştürüyor. Çin'den Moskova'ya doğru, Sibirya'yı baştan başa kat edecekleri bir tren yolculuğuna çıkan Amerikalı bir kan-kocadan koca, bir istasyonda kayıplara karışır. Karısı ise onu umutsuzca aradıkça batağa saplanacak ve nihayet bir Rus sebekesi tarafından gasp edilecektir.

Dar mekânlar sunmalarına öyküyle kısıtlanmalarına karşın, trenler eskiden sinemada son derece popülerdi. Üstelik, Hitchcock'un "North By Northwest/Gizli Teşkilat"ında veya Billy Wilder'in "Bazıları Sıcak Sever"inde olduğu gibi, öykünün bir bölümünü ıskal eden tren yolculuğundan bahsetmiyoruz burada. Neredeyse tüm bir filmi vagonlarına sığdıran trenler mevzu bahis. Tıpkı Sibirya Ekspresi'nde olduğu gibi...

Bunun sinema tarihinde klasik "tren filmi" örneği için 1927 yılına kadar geri gitmemiz gerekir. Sessiz sinemamın en usta komedyenlerinden (ne yazık ki bir miktar Chaplin'in gölgesinde kalmış) Buster Keaton, "General" isimli filminde Iç Savaş fonunda

harika bir öykü anlatır. Hayatta bir tek treni General'e, bir de sevdiği Annabelle'e aşık olan genç Johnnie, savaş başlarken orduya katılmayı reddeder. Onu savaşa çekmek için hem sevgili General'in hem de Annabelle'in kaçırılmasıyla birlikte Johnnie de gaspçıların pesine düşer. Demiryollarında haydutlarla kapışması ise tam anlamıyla evlere şenlikler.

Hitchcock da 1938'de "Kaybolan Kadın" adlı gerilim filminde Avrupa'yı dolayan bir trende yolculuk eden yaşlı bir kadının aniden sırta kadem basmasını ve sonrasında yaşananları öyküler. Üstelik, trendeki bir başka genç kadından başka kimse görmemiştir onu. Böylece finale kadar tuhaf bir çorap söküğü izleriz.

Yönetmen John Frankenheimer ise, başrolünde Burt Lancaster'ın yer aldığı 1964 tarihli "The Train" de bizleri II. Dünya Savaşı'nda geçen işlek bir demiryolu öyküsüne götürür. Yıl 1944'tür, Nazi güçleri tüm Avrupa'da gerilemekte, bu sırada Paris de işgalden kurtulmak üzeredir. Alman subayı Oberst von Waldheim kenti terk etmeden evvel pek çok modern tabloyu karmayı planlar. Onu durdurabilecek yegane kişi ise Fransız bir demiryolu görevlisi olan Paul Labiche'tir (Lancaster). Zamanla göre bir hayli gösterişli ve patlamalı çatlaklı öyküsüyle, "The Train" demiryollarını deyim yerindeyse izleyiciye dar eder.

Agatha Christie'nin en meşhur romanlarından biri de 1974'te beyazperdede yansımıştır: Doğu Ekspresi'nde Cinayet... Acar dedektif Hercule Poirot'un bu macerası adeta yıldızlar geçidi gibiydi. Albert Finney, Lauren Bacall, Ingrid Bergman, Jacqueline Bisset, Sean Connery, John Gielgud, Anthony Perkins, Vanessa Redgrave ve Richard Widmark diye uzayıp giden bu göz kamaştırıcı kadro, tahmin edersiniz ki bir cinayet etrafında toplanır. Poirot, kar yüzünden yolda kalan trendeki gizemli cinayet vakasını araştırmaya başlar.

II. Dünya Savaşı'nda birçok acıya sahne olan trenler 1998 tarihli "Hayat Treni"nde de trajikomik olayların ana mekânıdır. Nazilerin yaklaşmakta olduğunu haber alan Orta Avrupa'daki küçük bir kasaba ahalisi bir anda vagonlara dolur. Bir kısmı Nazi kılığında giren ahali hızla Rusya üzerinden Filistin'in yolunu tutar. Ancak Rus sınırına yaklaştıkça tehlike de artmaktadır. Rumen yönetmen Radu Mihaileanu çok nadiren yan yana gelen "savaş" ve "komedi" kavramlarını bir araya getirmede pek mahirdir.

Bundan dört yıl önce yönetmen Robert Zemeckis'in kamerasından çıkan masalsi bir animasyon filmiyle de uzun bir tren yolculuğuna çıkmıştık. "Hareket yakalama" denilen özel bir teknikle çekilen ve başrolünde Tom Hanks'i izlediğimiz "The Polar Express/Kutup Ekspresi"nde Kuzey Kutbu'na Noel Baba'yı görmeye giden bir tren dolu çocuğun büyüülü macerasıdır bu kez tanık olduğumuz.

Trenler bugün bir kusağa nostaljik, bir diğerine ise köhne gelebilir. Ancak temsil ettikleriyle hâlâ sinema filmlerinde trenlere bolca yer var. Bugüne dek korkudan komediye birçok türden film ev sahipliği yapmış bu görkemli seyahat aracı, lokomotifinde hâlâ bir miktar sinemalardır taşıyor demek ki.





# Kahrolsun popüler sanat, yaşasın radikal edebiyat!



KAYA GENÇ

**MURAT TOKAY**  
FOTOGRAF  
MEHMET  
YAMAN

Kaya Genç, ilk romanı Macera'yı yayımladı. 23 yaşında Amsterdam'da yazmaya başladığı romanı üç yılda tamamlayan Kaya Genç, bir edebiyat eleştirmeni. Sabah Gazetesi'nin kitap ekinin de editörlüğünü yapan Genç, su sıralarda İstanbul Üniversitesi'nde doktora öğrencisi. Bunları yanı sıra roman çevirileri yapıyor, edebiyat üzerine deneme ve inceleme yazıları yayımlıyor. Kaya Genç, bu ilk romanında, estetik güzellik ve edebiyat uğruna her tür korkuncu göstermiş meşhur gösterebilen romanların seslerini tekrarlıyor, yükseltiyor ve modernist kitaplarla yapıldığı gibi bu sesleri imha etmeye çalışıyor.

**Bir edebiyat eleştirmeni olarak tanıdığımız Kaya Genç'in roman yazma macerası nasıl başladı?**

Ben 15-16 yaşındayken kız arkadaşımın çok Oğuz Atay isimli birini seviyordu. Bir kışkırtıcılık mı merak mı, böyle şeyleri kendi kendisine anlaması zor insanın ama, onunla birlikte, daha çok onun almışlığı, 'oku oku' demesiyle ben de önce kanırtmaya diyelim, sonra ciddi ciddi okumaya, en sonunda da başka şey yapmaya başladım. Roman yazmaktan bahsederken başlangıç noktası burası, ciddi biçimde okumak yani ve üzerinde oynanacak, incelecek malzemeyi tanımak. 23 yaşındayken Amsterdam'a gittim ve burada kitabı yazma-

ya başladım. Tek isim orada 19. yüzyıl romanları okumak ve asıl bu kitabı yazmak.

**Kitabın girişinde iddialı bir ithaf var: Kahrolsun yerleşik kültür! Kahrolsun uzlaşma! Kahrolsun popüler sanat! Yaşasın edebiyatın radikal deneyleri! Yaşasın hayat gücünün düzen kabul etmeyen yapısı! Yaşasın eski usullerin devrimci yöntemler için kullanılarak yok edilmiş! Niçin böyle bir girişe ihtiyaç duydunuz?**

Orada saf ve öfkeli, içten biçimde bir duygu var. Çocukluğumuzda, üzerimizdeki eğitim süreci en fiziksel olarak, yani okulla devam ederken bir sürü saçma şey, yasak, haksızlık, adaletsizlik, kötülük vardır ki biz onlara isyan ederiz, nefret ederiz, belli kişilik tiplerine kızanır, bazı değerler ise kutsal olur. Sonra hayat bunları yumuşatmaya öğretir bize, ama büyük, en güzel kitaplar tam tersini söyler; mesela Jane Austen okuyunca özellikle genç kız karakterler vardır, müthiş hayalgüçleri ve isyan duygularıyla onun kitapları olgun tipler küçümsenir. Ben kitapta söylemek istediğim önemli olan o ilk gerçek duygulara sadık olma ve bize olgun biçimde laf söylerken aslında kafa ütüleyenler ciddiye almamaya öğretilmektedir. Kitabın ithafı bunu dile getiriyor.

**Bu kışkırtıcı ifadeler romandan beklentisini yükseltmiyor mu?**

Bir roman aldınız elinize ve eğer bir tehlike duygusu, anlaşılmazlık, yabancılaşma, garip-

seme, 'bu nedir ya?' fikirleri, bunları kitap size vermeyorsanız alışıldık bir şey okuyorsunuzdur. Alıştığımız türler var, kültürel sorunları, ilişkileri, siyaseti, cinayeti bildiğimiz şekilde işleyen bir kitap okuyunca rahat ediyorsunuz ama yeni, kışkırtıcı bir şey bizi korkutuyor. Benim kitapta beklentim dille ilgili her şeyi okuyan kişiyi yabancılaştırmak ama bunu bir hikaye ile, sürükleyici biçimde yapabilmektir.

**Macera, niçin yapmak için değil de yıkmak için yola çıkmış bir roman?**

Elbette yıkım süreçleri de, yok etmek üzerine hazırlanmış projeler de insan aklının büyük eserleri. Çok büyüleyici bir biçimde görüyoruz ki ancak yıkıcı olan, yıkaacağı şeyi en iyi anlayan, onun içine en iyi giren oluyor. Tarihte siyasete bakın, çevrenizde en yakındaki arkadaşlık ilişkilerine bakın; tam düşmanlık, kırılma noktalarından önce iki taraf birbirine en yakındır. Edebiyatta da bu önemlidir ve paratiz gibi bir dünyaya girip ondan beslenip onu yok etmek pek çok yazanın yaptıkları şey oldu.

**Romandaki gündüz'ün edebiyat tarihi hakkındaki görüşleri Kaya Genç'e mi ait?**

-Macera'da sürekli hakım kesen bir anlatıcı var. Onun sesi tanıtıcıdır, okuldaki hocadır, devlet dairesindeki görevlidir, siyasetçidir, kafa ütüleyici biridir. Onun görüşlerinden çok nasıl kendine güvenip bu pek çok farklı konudaki görüşü ifade ettiği önemli. Biz pasif biçimde dinlemeye alışmış, çünkü kendini giz-

leyerek bu otoriteler konuşmaya devam ediyor. Ben bu seslerle oynadım, edebiyat tarihi üzerine kesilen ahkamlar da, diğer konularda da, bu sesini bozduğum kişilere ait diyelim.

**Roman sanatını sorguluyorsunuz. Bunu yapmak için niçin romanı seçtiniz?**

-Yazmak öncelikle yazmakla ilgilidir. Bir resmin mesela düşünün gerçek hayattan önce renklerle ilgili olması kaçınılmazdır ya, kitaplarda da böyle ama bunu bazen unutupuyoruz. Kitaplar en saf biçimde okuyup bize inandığımız hikâyeler veriyor, aidiyet hissi sağlıyor, ideoloji dayatıyor, bunlar var. Ama bunu bir görünmezlikle yapıyor, Amerikan filmleri gibi, yönetmen var ve film çekiliyor, aslında her şey sette oluyor, bunları unutuporsunuz. Bu sanatçının başarısı ama izleyicinin felaketidir. Yalan dinlemeyi, yalanlara inanmayı, kendi kendimizi ve başkalarını kandırmayı nasıl öğreniyoruz, sorgulayıcı bir kitap bunu bize gösterebilir.

**Macera, bir macera romanı değil. Bir çırpıda okunmuyor. Bölümler farklı biçimlerde kaleme alınmış. Aynı zamanda zor bir iş. Üslubu nasıl oluşturdunuz?**

Üslup bir parodidir, hani bir amaç vardır ve çocuk onun konuşmasını aksam evde taklit eder. Ederken iyi taklit etmeye çalışır ama çocuk amaç olmadığı için ister istemez güleriz, çoğunluk ama sesi çıkarmaya çalışması komiktir diyoruz. Macera da biraz böyle. Anlatıcının ses değistirmelerine, çekmeye çalışıp cıvılladığı numaralara gülüyoruz. Okurlar bir olup yazara gülmüyor, onun bütünlük oluşturma, ikna etme kabalaına gülüyoruz biraz acımasız biçimde...

**Kaya Genç, kimleri beğenir, kimleri okur?**

Neredeyse herkes gibi ben de her gün çok fazla şey okuyorum, tabelde yazan isimden reklam panosuna, gazeteden televizyondaki altyazıya, kitaba bir sürü şey, bunların listesini yapmak ilginç olur. Mutlaka roman diyeysek, en ilginç bulduğum ve defalarca okuduğum yazarlar James Joyce, Laurence Sterne'dir, ama ayırım yapmadan mağazın gazetesinden Ortaçğ çoban şiirlerine her şey ilginç geliyor. Çok hiyerarşik düşünmeyi bu konuda sevmiyorum.

**Bir genç, okuma serüvenine romanla mı başlamalı?**

Okuma eylemini bir serüven, macera olarak adlandırmak hoş, kitap da biraz bununla ilgili. Sanırım ilk gazetelerin köşe yazılarına 'takip eden' okurlara dönüşüyor, kültürel köşe yazarlarının böyle bir etkisi var, ister istemez onlarla başlıyoruz. Romanca Marcel Proust bir yerde der ki keske gazeteler o saçma magazin hikâyeleri yerine Pasteral'ın düşüncelerini her gün yayımlasın. Gazete okumak da zevkli ama gençken okuması en zevkli kitaplar, gemisi batmış denizci, şatoda tutsak kız, aynanın içine giren çocuk, bu tür okumayı büyüleyen romanlar. Sonra okumak da zevkli ancak bu tür maceraların 12-13 yaşlarında okumak samimiyet açısından gerekli. [m.tokay@zaman.com.tr](http://m.tokay@zaman.com.tr)



Bir roman aldınız elinize ve eğer bir tehlike duygusu, anlaşılmazlık, yabancılaşma, garipseme, 'bu nedir ya?' fikirleri, bunları kitap size vermiyorsa alışıldık bir şey okuyorsunuzdur. Alıştığımız türler var, kültürel sorunları, ilişkileri, siyaseti, cinayeti bildiğimiz şekilde işleyen bir kitap okuyunca rahat ediyorsunuz ama yeni, kışkırtıcı bir şey bizi korkutuyor.



## Ben de özür diliyorum...



Senal Demirci

Millet(in)vekili Canan Anıtman, "ağır hakaret" başlığı altında sunulan konuşmasında, Abdullah Gül'ün Rum ya da Ermeni torunu olabileceğini ima ediyor: "Cumhurbaşkanı'nın anne tarafından etnik kökenini araştırın görürsünüz." Bu sözle ve söz sahibi vekilin ismiyle zihninizi meşgul ettiğim için siz millet asillerinden özür diliyorum.

Umarım, Cumhurbaşkanı'nın soy köklerinin "temiz"liğine dair bir açıklama gelmez. Böylesi bir savunma, "hakaret" in öznesinin bilinçaltında (üstünde mi yoksuz?) taktik "tahkir" gerekmesini benimsemek olur. Sürük olmak "üstünlük" sebebi; Türk olmamak, olamamış olmak, nasıl olduysa Türk olmayı iskaletmiş olmak "hakirlik" nedeni... Öyle mi? Öyleyse, ben bu "asağılık" durumdan haberi olmadığını yitirmişim. Canan Hanım ve benzerlerinin gözündeki itibarım, hiç emek vermedim, tercihini bile yapmaya fırsat bulamadığım "Türk ırkı" mensubu olmanın kaynaklanıyor. Böylesi bir itibar sahibi olduğum için özür diliyorum kendimden, ırkımdan, milletimden, insanlığımdan...

Her kötülüğün altında "etnik köken" defosu arama cabası, yeni değil. Yaptığımız beğenmediğimiz birinin ya Ermenilik aranz kökünde ya Rumluk ya da Yahudilik... Sabetayıcılık da yedekte bekler... Kötülüğü bir ırka yakıştır-

makta ırkı aslında derdimiz. Derdimizi de diyemeyiz ama kısık milliyetçilik ateşinde yavaş yavaş pişiririz. "Bir adamın 'kötü' olması için Türk olmaması mı gerekiyor?" Ödümüz kopar bu sorudan. Kötülük başkalarına ait... İyilik hep bizim oralarda... Dindanımızla dindar olmayanımızla, baştan "kötü" saydığımız, "lanetli" bildiğimiz bir ırka benzeyorsanız böylece. "Yahudileşiyoruz." İyiliği bir ırka has kılıyorruz. (Oysa, Kur'an'da lanetlenen, ırk değil, ırkın tavrıdır. O lanetli tavrı hangi ırka olursa, o tavrın sahibi ırk laneti hak eder!) Öyle ki, ömrümün son senelerini çok sevdim, Kur'an ehli bir ağabeyimi, yine Kur'an ehli bildiğim insanlara karşı "Yahudi ya da Ermeni asıllı değil!" diye savunmakla geçirdim. Meğer ne savunulmaz bir savunmuşum bu... Bir insanı "Yahudi ya da Ermeni olmadığını beyan ederek aklamaya çalıştığım için", en azından, Yahudi ve Ermeni analardan doğan bebelerden özür diliyorum, ellerini hasretle öpmek için can atıyorum.

Uğruna emek vermediği, doğustan edindiği bir özelliğe dayanarak, kendini "üstün", başkasını "asağı" görme geleneğini İblis başlattı. "Ben atestenim..." diyor, "topraktan" Adem'e [as] karşı. İlk etnik köken davası, İblis'in küfürle sonuçlandı. Ne garip ki, aynı İblis özür dilemeyenlerin tarafındadır. Adem (as) özür dilemişti. Melekler özür dilemişti. Şeytan özür dilememiştir. O gün

bugündür de özür dileyenlere karşı olageldi. O gün bugündür de, "Adam" olana hatasını hata bilmek düştü. Ademoluğ olmak özür dilemekten yüksünmemek oldu. Çektiğimiz/geçtiğimiz özür dilemelerin her birinde seytana muhalefet fırsatını kaçırmasız meğer... Dilemediğimiz/dillendirmedik günümüz özür dilerim.

Yanlışta, bize karşı olanların elinde diye yanlış diyorsak, yanlış yaparız. Doğruyu bizden yana diye benimsemişsek, doğru yapmış olmayız. Doğruyu bizleştiremeyiz. Biz doğrulaşmalıyız. Doğru, doğruluğunu bulduğumuz yerde değil, bulunduğu yerden alır. Faraza, İblis toprağı ateşten üstün gördüğü için Adem'e (as) secde etseydi, doğru mu etmiş olacaktı? Doğruya sadece doğru olmanın hatasına tabii olunur. Hepsi bu Bana göre, Türkçülüğe Kürtçülük kadar karşı çıkmayan her Türk, Kürtçülüğe Türkçülük kadar karşı çıkmayan her Kürt, secdelerini gözden geçirmeli. Peygamber'inden (asm) özür dilemelidir. Önce ben özür diliyorum.

İnsanın özür ettiği, nezaketi yükseldiği düşer. Özür dilemek için çok ağır bir hata yapmayı bekleyen, o ağır hataya kadarki hataları kendi standardı kabul ediyor demektir. Özür dilemediğimiz her hata kendimize yakıştırdığımız bir haldir. Normalimizdir. Azıcık hatadan da

özür dileyebilen, o hatanın kendisinden kaynaklanmasından rahatsız oluyor demektir. Tamam; bizim milletimiz "soykunum" yapmış olsaydı özür dilerdik elbette. Soykunum, en başta Muhammed (asm) ümmeti olduğu için atalarını yakıştırmam. Peki "tehcir" i niye yakıştırmıyoruz? Özellikle sadeleştirmekten kaçınımsızdan, hemen ilk söyleyişte anlamı anlaşılın istemediğimizden belli değil mi Ermeniler "göç ettirmekten", yaşadıkları yerlerden "sürmek" ten utanmış mı? Utandığımız bildiğimiz bir eylem için özür dileysek daha nazik olmaz mıyız? "İyi de onlar da bize şunları ettiler..." özür geçersizdir. Erdemleri, bize yapılanları şart kosarak değil, şartsız kayıtsız yaparaksın inşa ederiz. İlk özür dileyen olma kötü değil ki... Özür dilemek soykırım kabul etmek değil ki... Ben olsam, "tehcir" için de özür dilerdim.

Bir özür de, ülkeyi suskun ve vakur mü'minelerine, kırılmış ve gücendirmiş genç kuzularına... Devletin süreklili ve sistemli olarak size ettiğini sizden özür dilemeyi akıllarına bile getiremeyecek kadar kanaksayan kimileriyle aynı salfatımız gibi göründüğümüz için sizden özür diliyorum.

Ve sevgili ayakakablanım, nice zalimim suratını hak ettiğiniz halde sizi ayakakablanım altında oyaladığım için sizden de özür diliyorum. [sdemirci@zaman.com.tr](mailto:sdemirci@zaman.com.tr)

'Ağlamıyoruz, çözüm üretiyoruz. Paramız olmasa da, salonumuz olmasa da kapı kapı dolaşıp ücretsiz malzeme, spor salonu ve saha ayarlıyoruz.' diyor Beden Eğitimi öğretmeni Orhan Korkmaz. İstanbul Bağcılar'daki 4 bin mevcutlu Yıldıztepe İlköğretim Okulu'nda 150'si lisanslı olmak üzere 600 öğrenciyi bir yılda spora başlatmasının sırrını bu şekilde açıklıyor.



## Spor okulu değil, ilköğretim okulu

yanlış anlaşılmasın

ÖNDER DELİĞÖZ  
FOTOGRAFİSA  
ŞİMŞEK

Çokluğuyla her daim övündüğümüz genç nüfusumuzun sporla içli dışlı olması konusunda ters bir orantıyla karşımıza çıkması üzücü. Fakat yıllardır yaşadığımız bir sorun olduğu için de pek şaşırtıcı değil. Çocukları, gençleri spora yönlendirme konusunda büyük sıkıntılar yaşasak da geleceğe dair umut vaat eden güzel örnekler de yaşanıyor değil. Bu bazen büyük bir organizasyon bazen de bir kişinin gayreti olarak karşımıza çıkabiliyor. Şimdi idealist bir beden eğitimi öğretmenin 'kafamız aynı' dediği meslektaşlarıyla birlikte dört bin mevcutlu okulda öğrencileri spora nasıl yönlendirdiğini okuyacaksınız. Bu öyle okul bahçesinde çocuklara açma germe yaptırıp sınıflarına gönderen beden eğitimi öğretmenlerinin değil, çok sayıda branşa lisanslı sporcu yetiştiren, zar zor ayarlıkların hali sahada, spor salonunda antrenman yaptırıp ve dahi okullarına bir yılda 4 kupa 45 madalya kazandıranları hikâyesi. Her şey 9 yıllık beden eğitimi öğretmeni Orhan Korkmaz'ın 'Ben bu okulda, bu müdürlüğe sporcu yetiştirmeyi başardım.' diyerek Yıldıztepe İlköğretim Okulu'na tayin istemesiyle başlamış. Geçtiğimiz eğitim dönemi başında okula ilk adımı atmış Orhan Korkmaz. İlk iş olarak o güne kadar sadece voleybol alanında takımı olan okulda farklı branşlardan takımlar kurma çalışmalarına başlamış.

### 'ÇOCUKLAR SPORA ACTI'

Okullarda sadece beden eğitimi öğretmeni uzman olduğu branşa takımların kurulduğunu ifade ederek, "Biz zor olana; ama olması gerekeni yapmak istedik." diyor ve sözlerini şöyle sürdürüyor: "Kolaya kaçmadan bütün spor branşlarında eğitim vermeye çalıştım. Futbol, voleybol, basketbol, atletizm, bisiklet. Hemen hepsinde başan kazansak da kazanmasak da turnuvalara, yarışmalara giriyoruz. Başarı bir iki yıl sonra gelir. Fakat önemli olan her öğrencinin kendi yapısına uygun bir spor dalıyla ilgilenmesi." Korkmaz, okul yönetiminin de desteğiyle başladığı çalışmalarından öğrencilerin büyük ilgiyle karşılandığını söylüyor. Hatta "Aç oldukları için bütün spor branşlarına saldırdılar." diyor. İlgi gören branşların başında elbette ki futbol geliyor. İlgincir geçen yıla kadar erkek futbol takımı yokmuş Yıldıztepe İlköğretim Okulu'nun. Şimdi kız futbol takımı bile var. Öğ-

rencilerin spora açlığı ve büyük ilgisi beden eğitimi öğretmenleri Orhan Korkmaz ve Asım Hazar'ı sevdirse de velileri ikna etme hususunda zorluk yaşadıklarını belirtiyorlar. Orhan Korkmaz, velilerin bilinçli davranmadıklarını ifade ederek şöyle konuşuyor: "Sporun önemini tam olarak kavramış değiller. Velilerimizin kendileri çocukluklarında ya da gençliklerinde spor yapmamış oldukları için çocuklarının spora ilgilenmesini pek

### 'Beden eğitimi öğretmenimizle sporu sevdim'

**7. sınıf öğrencisi Esra Dilara Akyürek (Bisiklet):** Esra, bisiklet yarışlarında geçtiğimiz yıl ilçe birincisi olmuş. "İl çapında yarış olsaydı onda da birinci olurum." diye konuşuyor. Aynı zamanda futbol oynadığını da belirten Esra, "Beden eğitimi öğretmenimiz kız takımı kurunca ben de katılmak istedim. Futbolu seviyorum." diyor.  
**8. sınıf öğrencisi Özge Kutluata (Voleybol):** Lisanslı sporcu Özge, iki yıldır voleybol oynadığını söylüyor. Aynı zamanda takımın kaptanlığını yapan Özge, "Beden eğitimi öğretmenimin sayesinde voleybolu daha çok sevdim. İleride iyi bir takımda oynamak istiyorum." diyor.

**8. sınıf öğrencisi Hilal Güthan(Yüzme):** Yüzmede geçtiğimiz yıl ilçe üçüncüsü olan Hilal, lisanslı sporculardan. Beden eğitimi öğretmeni olmak istediğini söyleyen Hilal, "Yüzmeye öğretmenimin tavsiyesiyle başladım. İyi bir yüzücü olmak istiyorum." diyor.

"Spor salonu olmayan bir devlet okulunda 600 öğrenciyi spora yönlendiriyorsunuz da malzeme, hali saha, spor salonu; hatta servis gibi ihtiyaçları nasıl karşılıyorsunuz?" diye soruyor yeni nesil öğretmenlere. Aldığımız cevap şöyle: "Sıkıntıyı dilendirip ağlamak yerine çözüm üretmeye çalışıyoruz. Çeşitli kurumlara görüşüp bedava forma, eşofman ayarlıyoruz. Hali saha ve spor salonunu ayarlıyoruz. Bunla-

n bedava ayarlamak için kapı çalıyoruz sürekli. Okul müdürümüz de bize her konuda destek oluyor. Çok zor tabii; ama spora kazandırdığımız her öğrenciyi mutlu oluyoruz." Yine de okulların spor salonu olmadığının



Okul müdürü Azmi Torun

### Veliler okula inanıyor

Okulumuz voleybol alanında her yıl katıldığı turnuvalarda derece kazanırdı. Fakat Orhan Bey'in gelmesiyle diğer spor branşları da ayrı bir ivme kazandı. Futbol, basketbol, yüzme, bisiklet, masa tenisi... Bu tür spor branşlarında hızla bir ilerleme kaydedtik. Yaklaşık 600 öğrencimiz var spor yapan. Geçen yıl Orhan Bey kız futbol takımı kurulum derken "Boş ver hocam burada eksik kalalım." dedik. Ama hocam ısrarla kurdu bu takımı. İyi de gidiyor. Biz bir ekibiz ve veliyi okula inandırmaya çalıştık. Bunu da başardığımızı inanıyorum.

kat çekiyorlar. Orhan Korkmaz, "Zaten Bağcılar'da herhangi bir salon sporu yapacak kulüp yok. Çocuğu basketbol oynatıyorsun kulübe göndermiyorsun. Sadece futbol var." diye konuşuyor. Velilerin maddi durumunun bu anlamda belirleyici unsur olduğunu sözlerine ekliyor Asım Hazar. Futbol kolu için toplanması gereken 5 liralık aidatı örnek olarak anlatıyor: "Her öğrenci 5 lira verir normalde. Ama çocuklardan iki lira topluyoruz. Onu da tam anlamıyla topalayabildiğimiz söylenemez. Zaten paranın yaklaşık 3 bin liradan bin liraya sportif faaliyetlere katılım payı olarak il ve ilçe lig heyetlerine gidiyor." Bu sıkıntıları anlattıktan sonra belediyelerden yardım talebinde bulunuyorlar. Belediyelerin en azından malzeme yardımı yapabileceğini belirtiyorlar.

o.deligoz@zaman.com.tr



Orhan Korkmaz







FOTOGRAF: MUSTAFA CETIL



## Bir hikaye

Bir'in yanından bir olarak bir yerlere gelme-  
mizle başladı onun hayatımızdaki hikayesi.

Bir yerlerden kopup geldik bir olarak,  
bir başımızla. Sonra kimler sevinmedi ki  
gelişimize bir bir. Kimler kucaklamadı ki o  
küçükük bir bedeni. Her gelenin eşsiz bir  
birliklikle gelmesiydi bunun nedeni. Ha-  
yatlarına girdiklerimiz için birdik ve haya-  
tımıza giren her kişi bizim için birdi. Son-  
ra bir bir çıkmaya başladık o merdivenleri.  
Bir adımımız sevenlerimiz için bir ömre  
bedeldi. Bizi sevenler ağzımızdan çıkacak  
bir kelimenin yolunu gözdü. Gün geldi  
bir bir hecelemeye başladık isimleri. Her  
olayı bir yerlerden izlemeye koyulduk. Bu-  
nunla da yetinemedik daha fazlasını iste-  
dik, derken başladı masallar... "Bir varmış  
bir yokmuş" diye. Sonra okul sıraları, ilko-  
kula gidisi yine birle başladı, gururla söyle-  
dik bize sorulara bire gittimizi. Sıraları  
devirmeye başladık bir bir. Okul sıralarında  
ne birliklelikler kurmadık ki? Bir arkadaş-  
ımız oldu en sevdiğimiz, bir öğretmenimiz.

Hayat bizi ne serüvenlere sürükledi  
ki. Bir yerden düştük dizimiz kanadı. Bir  
başarıya imza attık bir ödül aldık. Bir şey  
söyledik yanlış anlaşıldık, bir şey söyledik  
göklere çıkarıldık. Biri bir şey söyledi kırıldı,  
diğer, başka biri bir şey söyledi mutluluğu  
kucakladı. Bir okul bitti diğerine başladı.

Bir bir geçti yıllar... Bir de baktık ki yıl-  
lar bizdi bir bir tüketmiş.  
Usandık kendimizi bir yerlere attık,  
yorulduk dinlenecek bir koy aradık, bir  
oraya bir buraya savrulup durduk. Bir  
yerden geldik bir yerlere vardık. Kafamız  
karıştı bir yere varamadık.

Bir baktık elimizde bir albüm, gençlik bir  
yerde biz bir yerde. Sayfaları bir bir çevir-  
dik, bir de baktıkşiz filmin sonuna vardık.  
Bir gün geldi bir solukluk ömür kaldı  
geriye, sonra son bir kez gülmüşedik haya-  
ta, son bir nefes aldık. Bir de baktık ömür  
bir göz kırpmış bizden. Bir den geldik Bir'e  
vardık. Sonra bir yerden alındık bir yere  
konulduk. Üstümüze bir avuç toprak atıldı.

Bir de baktık "Bir vardık bir yokuz".  
Ne olsak olalım Bir'siz olmadık.

Fliz Gönen Seyhan/Adana



## BURASI SİZİN KÖŞENİZ

Türkiye'de ve dünyada olup bitene  
duyarsız kalamayan, kanı doğru bir  
imleyle akan ve kalem ile de bir me-  
selesi, bir mesaisi olan gençler!  
Bundan böyle bu ekte ve bu köşede  
her zaman sizlerin sesi ve sözü ola-  
cak. Hieeyt Park! Adı üstünde, ken-  
disini ifade etmek için zemin arayan  
dinamik bir sese gönderme yapıyor,  
bir zamanların Londra'sında fikri  
olan herkese seyirci/dinleyici sağla-  
yan o ünlü parkın adını anımsatmayı  
ihmal etmiyor. Çünkü bizim de iste-  
diğimiziz bu: Hem anlık bir kararla  
kürsüye fırlayıp söz alan biri kadar  
heyecanlı, dürüst, samimi, açık olun;  
hem de bütün bunları kalemin, ede-  
biyatın velhasıl "edepi olmanın" im-  
biğinde süzün, bu deneyim için artık  
bir fırsat var, diyoruz. Haydi, pamuk  
eller kağıda, kaleme, klayeye... Ya-  
zım yayınlandı diye çok sevinmeyin,  
burada yazarlık sertifikası verecek  
değiliz, ne ölçüde ne de kriter. Yazı-  
nız yayınlanıyorsa üzülmeyin, ya  
sıraya yakınlandı ya da acı gercek;  
sizden daha güçlü bir ifadenin göl-  
gesinde kalmıştır. Siir gönderip san-  
sınız azaltmayın, çünkü "söz" aryo-  
ruz, "kafiyelendirilmiş sözcük" değil,  
dahası hayat arıyoruz, "artistik" yap-  
mayacak satırlar, analiz yapmaktan  
korkmayan genc bir bakış. Yazılar 2  
bin yurustan az, 4 bin yurustan fazla  
olmamalı. İmzanızın yanına yaşadığ-  
ınız şehir ve varsa okuduğunuz  
okul bilgisini de ekleyiniz.

shpark@zaman.com.tr



## Mükemmel sanat, sonsuz matematik

"Tanrı büyük bir matematikçi olmalı" diyor-  
du bir düşünür. Dünya üstüne düşününce ona hak  
vermek elde değil. Dünya üstünden gelip  
geçmiş insanların sayısını bilemiyoruz ama bir-  
den başlamak üzere hepsine birer sayı verdiğim-  
izi düşünelim ve bu sayı sonsuza gitsin. Şu an  
dünya üzerinde yaşayan insanların yaptıkları  
en küçük bir hareket bile aslında sonsuz mate-  
matige dâhil oluyor. Bir insan yaşamı boyunca  
kim bilir kaç adım atıyor? Kaç kere nefes alıyor,  
kaç kere ağlıyor, kaç gözyaşı döküyor, kaç kah-  
kah atıyor, saçları ne kadar uzuyor? Bu soru-  
lar uzatılabilir. Bütün bu sorular ve cevapları  
sonsuz matematiğini oluşturuyor. Ve bu mate-  
matik içinde geometri de var: sonsuz geo-  
metri. Bir kişinin attığı adımları bir iz bıraktı-  
ğını düşünün ya da bir arabanın giderken izledi-  
ğini düşünelim arabanın arkasından sizden ha-  
yalı bir boya ile işaretlendiğini düşünün. Ve aklı-  
nızda, bu geometrik şekli canlandırmaya çalışın.  
Üşenmeyin ama! Bütün dünyayı gözünüzde  
canlandırın. Karmaşık da olsa belli bir düzen  
içinde dev bir geometrik şeklin olduğunu derhal  
kavrayacaksınız. "Tanrı büyük bir matematikçi  
olmalı" sözüne hak vermek elde mi? Şimdi  
bütün ulaşım araçlarını da düşünün, bunlar ara-  
sındaki geometrik bağlantıyı, birbirlerine olan  
açılımları kim çözebilir ki? Şüphesiz bu insan zih-  
ninin kavrayacağı bir şey değil. O yüzden benim

bu söze itirazım yok ama bir eklemem olacak.  
Bence, Tanrı büyük bir sanatçardır. Bu durum  
aslında matematikle bağdaşmayan bir durum  
değil. Çünkü sanatın özünü indiginizde karşın-  
za yine rakamlar çıkaracaktır. Bir ressam tuvaline  
kusursuz insan yüzünü yansıtmak için oranlar  
kullanır. Bir müzisyen doğru notaya ulaşmak  
için rakamlardan faydalanır. Bir heykeltıraş in-  
san vücudunun kendi içindeki mükemmel sayı-  
sal oranı kavrayamazsa, güzel bir heykel yapamaz.  
Bir yazar, hâkim olduğu kelimelerin sayısı  
ne kadar fazlaysa, o oranda büyük bir dünya ku-  
rar. Bunları bir yana bıraksak bile, Tanrı'nın as-  
lında sonsuz bir güzellik olduğunu, doğayı, yani  
yaratmış esere bakarak anlayabiliriz. Yağmur  
yağdıktan sonraki hoş toprak kokusu, yağın kar-  
nı her yerini güzelleştirmesi, gökkuşağı -ki ben  
çok severim, yok olana kadar izlerim-, akarsular,  
türlü meyveler, hayvanlar, kuşlar... Sayamayaca-  
ğım kadar çok canlı, yani sonsuz canlı, toprak  
hepsi bu güzelliklerin ispatıdır ve yine hepsi bu  
sonsuz matematikten nasibini almıştır. Bir an  
kolonisi, bir karnca kolonisi müthiş bir uyum  
içinde çalışır. Daha geçen gün bir belgeselde, fi-  
zikçilerin anlamı ballınu depoladıkları petekle-  
rin şekli ile ilgili olarak, bunun bir mucize ol-  
duğunu söylediklerini işittim. "...bu pe-  
teklerin şekli ve açıkları maksimum depolama-  
yı sağlayacak şekilde düzenlenmiştir." diyordu

bir bilim insanı. Bütün canlılar, aslında bu mü-  
kemmel düzenin ve sonsuz matematiğin birer  
parçası ve hepsinin ayrı ayrı önemi var. Mad-  
deyi oluşturan atomlar gibi. Maddenin uzay  
içinde asla kaybolmadığını ve aslında sürekli  
bir döngü içinde olduğunu biliyoruz. Bazı bi-  
lim insanları sesin de asla kaybolmadığını,  
uzayın bir yerlerinde konuşulan her ses dalga-  
sının saklandığını söylüyorlar. Ben buna gö-  
nülünden inanıyorum. Bazen sevdiğimizimiz ya-  
nımlar olmayabilir ya da biz izimizdekileri on-  
lar yapıyorken onlara söylememiş olabiliriz.  
Ben dilediğim zaman dilediğim kişiyle konu-  
şabilirim o halde. Şarkılar söylerim epeydir  
görmediğim sevgilime, şiirler okurum hüznün-  
lü kalplere, kendi içinde matematik barındıran  
yazılar yazarm ve türlü olasılık hesaplarıyla,  
bir gün sevdiğilerime tekrar buluşma, kavuş-  
ma olasılığını hesaplarım. Bunu siz de deneyi-  
bilirsiniz. Sonsuzlukta hiçbir şeyin aslında kay-  
bolmadığına siz de inanmalısınız. Bizler bu son-  
suzluğun birer parçası olduğumuza göre aslında  
biz de kendi izimizde birer küçük sonsuzluğuz.  
İnsan büyük sanatkar Tanrı'nı yaratmış mü-  
kemmel bir varlık. Sonsuz matematiğin, sonsuz  
geometrinin ve sonsuz güzelliğin tek vücutta  
toplandığı birer mucizeyiz hepimiz. Buna yürek-  
ten inanın, çünkü bu gerçek! En az şu an okudu-  
ğunuz bu son(suz) satır gibi! **Melike Yurtseven**



YELDA EROĞLU

## Sinir uçlarını mütehassıslığı

İşte gecenin bir vakti bir kanalda bir film oynu-  
yor. "Yürek burkan, iç yoran bir dram" bilgilendir-  
dimisi altında. Anında gazlıyoruz bahçesinden.

İşte bu bir film değil ilaç olsa, bilgilendirme  
de prospektüsü gayet tabii (sana da her şeyi tek  
tek anlatmak gerekiyor Nâân); etkileri ancak bu  
kadar kesin ve genel özetlenebilir. Yürek bur-  
kan, iç yoran... Tekmil birden, gel vatanada!

Anlıyoruz ki karşımızda işinin ehli bir se-  
narist bir de yönetmen var; ruh kompetanla-  
rı. Dramın neresine basarsak yüreklerini bur-  
kur, hangi noktasına dalarsak içlerini yor-  
narız, bunların; etüt etmişler. Ve nanana-  
nın Sinemanın şifhli ikisiri ellerinde. Bir  
tutam aile bir tutam aşk, bindir abi o sahne-  
de bağlanma korkusunu, ver baba arkaya  
acılı anının monologunu. Oracıkta dogra-  
makta lar soğanları. Müjgan ve ben ve sair iz-  
leyici, suursuzca ağlamaktayız, el mahkum.

Çok reca ediyorum buna sanat değil sinir  
uçları mütehassıslığı diyelim. Bir sanat ese-  
rinin sayısız kapısı vardır. Yolunuzun geçtiği  
patikaya açıldan dalarsınız. Bir başkası  
diğerinden. Hatta başka bir zaman, başka  
bir ruh ikliminde, güneye bakan kapıyı keş-  
feder, bir de oradan girebilirsiniz aynı eve, ese-  
re. Kapısında sapaklı bir adamın bilet kestir-  
ği, tek kapısı da tek yolunun üzerindeki ne-  
on ışıklı tabelalarla işaretlenmiş müstebit

evler. Sanat değil olsa olsa zanaat olur.

Pek tabii sanat eseri kötü sürprizlerle do-  
ludur. Kim ummadığımız bir durumda bir ay-  
na yankılayabilir içimizi. Oysa siz ondan  
kaçmak için yıllarınızı verdiniz. Hem hazırlı-  
lıksızdınız, kimsecikler uyarmadı sizi. Yok  
mu buranın bir tur rehberi?

Zanaat eserlerine hayına koyuyorlar birer  
içiser tur rehberi. Hangi sapakta hangi trav-  
mayla yüzleşeceğinizi itinayla fısıldanıyor ku-  
lağınıza. Anonimleştirilmiş, ehlileştirilmiş, ge-  
nel bir insanlık durumuna indirgenmiş; çağı-  
mız insanın hastalığı gibi gibisinden kok-  
maz buluşmaz bir sıfatlandırılmış travma. Ki  
hedefimiz nevi şahsına münhasır bir birey ola-  
rak sen değilsin; senin de içinde bulunduğun  
anonim yekun anonslarıyla. Kendimide değil  
de "çağımızın insanına", bir nevi bir başkasına  
ağlayıp çıkmak mümkün yani. Kazasız belazsı.

Sinir uçları mütehassıslığı dedim. Bil-  
mem hangi sinire darbeyi indirince bacak  
zıplıyor; bunda utanılacak bir şey yok. Ama  
artık tik yapmış bir ruh sinirine, hassas ol-  
duğunu bile bile basıp da birisi, bilindik  
tepkiyi kendi mahareti dedince cidden  
utanıyor insan. "Gözümde yaş getiren  
sen değilsin, tikli ruhum" oluyor.

Bir film düşünün ki once insan, once farklı  
birey aynı sahnede ağlasın aynı sahnede gül-

Çok reca ediyorum buna sanat  
değil sinir uçları mütehassıslığı  
diyelim. Bir sanat eserinin sayısız  
kapısı vardır. Yolunuzun geçtiği  
patikaya açıldan dalarsınız. Bir  
başkası diğerinden. Hatta başka  
bir zaman, başka bir ruh iklimin-  
de, güneye bakan kapıyı keşfeder.

stün. Çorap içişi de, gürmesi de, yirmi yıllık  
evlisi de, ömrünü aşksız kapatacağı hemen  
hemen bellisi de tutsun aynı karakterle empa-  
ti kursun. Bu ne anonimleşme özlemidir, bu  
ne "Hiç olmazsa sinema salonlarında kayna-  
şıp bir olalım" hasretidir, bu ne tik teşhir sev-  
gisidir ben anlamadım. Ben şahsen bir salon  
dolusu izleyicilerle aynı anda düğmeye basılmış  
film izlememişiz. Yönetmen kişilik hakları-  
naya saygı göstermiş, iyi santim derine girse  
topyekûn ağlatacak yerleri, nezaketle doku-  
nup görmüş. Anonimleştirmemiş, anonimleş-  
memiş. "Yürek burkan, iç yoran bir dram" de-  
ğil; film yapmış film. **y.eroğlu@zaman.com.tr**

# Bağış penceremiz açıktır, tıkla gir içeri

**MEHMET SAKİN**  
FOTOGRAF  
HÜSEYİN  
SARI

İnternetin sanal hayatımıza kattığı bilgi paylaşım ortamlarından biri olan bloglar üzerine çok şey yazılıp çizildi. Kurulumu ve yönetimi kolay bir site yönetim şekli olan bloglar her iste-

yene kapısını sonuna kadar açıyor. Teakolik.com da onlardan biri. Siteye bir bilgi ararken ulaştım. Aradığım bilgiyi okurken yazı içerisinde yer alan bir banner ilgimi çekti. Bannerdan yola çıkarak Teakolik'in sahibi Hamza Şamlıoğlu ile internet, internet üzerine yardımlaşma ve bağış üzerine konuştuk. Bilgisayarı öğrenme merakıyla yola çıkan ve şimdilerde öğrendiklerini internet üzerinden paylaşan Hamza, genç bir arkadaş. Baba mesleği mühendislik yolunda ilerlerken kendini bilişim sektörünün ortasında bulmuş. Merakla öğrenmeye çalıştığı bilgisayar, geçimini sağladığı ekmece kapısı olmuş. Bir şirketin bilgi işlem yöneticisi olarak hayatına devam ederken, basit bir format atmadan bile en az 20-30 YTL alınması zoruna gitmiş ve 'bildiğim kadarıyla insanlara yardımcı olayım' demiş. Günde 30 su bardağı çay için, Erzurumlu olmasından dolayı 'kırtlama' yöntemini iyi kullanan Hamza, sitesine çay tir-yakılığını belli eden Teakolik ismini seçmiş.

Biz de kendisine aradığımız bir bilgiden dolayı ulaştık. Çünkü iyi bir bilgilendirici metnin ortasında yer alan banner üzerinde "Beğendiysen bir çay ısmarla" yazıyordu. Doğru, yazıyı beğendim, fikir de güzel; çay ısmarlamak isterim ama nasıl? diye bannerı tıkladığımda ise son zamanların popüler e-ticaret aracısı PayPal'a yönlendiriyordu. Malumunuz; PayPal'a bir kaydolduktan sonra e-ticaret sitelerine kredi kart bilgilerinizi vermeniz gerekmiyor. Belli bir komisyon karşılığı ödemeleri PayPal üzerinden yapılabiliyorsunuz. Yaptığımız muhabbette, sitenin ortalarında yer alan banner, tepedeki reklamlardan çok tıklanıldığını; fakat bu tıklamaların henüz paraya dönüşmediğini söylüyor. Bu yöntemle büyük paralar kazanmayı hedeflemeyen Hamza Şamlıoğlu, sitenin gelirlerini şimdilik Google üzerinden elde ettiği gelirle karşılıyor.



**HAMZA ŞAMLIOĞLU**

Web sitesinde programların kullanımından bilgisayara hatalarına, dosyaları kaybetmeden, yanlışlıkla silmeye, şifre kurtarmaya ve format atma gibi konulara yer veren Şamlıoğlu, bunu günlük 2 saatlik çalışması ile yapıyor ve kullanıcılara güven duyması durumunda bu tür sitelerin bağışla hızla büyüyeceğine inanıyor.



Gelecek için ise ümitli: "İnsan, ihtiyacı olan bir bilgiyi internet üzerinden buluyor ve işini görüyorsa teşekkür etme ihtiyacı duymuyor. Eğer bu bilgi, kişiyi maddi bir kayıptan kurtarıyor ve bunu oturduğu yerden kendisi yapıyorsa, bilgiyi sağlayana maddi olarak katkıda bulunmak istiyor. Sistem bizde yeni ama yabancı sitelerde bir süredir uygulanıyor. Yaptığım yazımlarda yabancı siteler para kazanmadıklarını ifade etmelerine rağmen "Bize bağışta bulunur musunuz?" bannerlarını kaldırmadıklarına ve yıllardır siteyi devam ettirdiklerine göre işe yarıyor. Gördüğüm kadarıyla bağışta bulunmanın önündeki en büyük engel internetin güvenliği. Eğer kullanıcılar güvenlik konusunu aşarsa

Teakolik benzeri sitelerin sayısının artacağına inanıyorum. PayPal bu anlamda önemli bir hizmet veriyor. Son zamanlarda site Türkçeleştirildi. Bu da yakın zamanda Türk bankaları ile çalışmaya başlayacaklarını ve e-ticaretin büyümesine katkıda bulunacaklarını gösteriyor."

Yoluna başlaşma eden sitelerden en popülerleri birçok dilde yayın yapan internet ansiklopedisi Wikipedia ve bir antivirüs programı olan Spyboat. Wikipedia'nın içeriği gönüllü editörler tarafından sağlanıyor. Yani içeriği bağış gibi. Son zamanlarda sitenin tepesinde yer alan banner ile Wikimedia Vakfı'na bağış çağrısında bulunuluyor. Bunun için de PayPal tavsiye ediliyor. Spyboat.com

adresinden yayın yapan antivirüs, bilgisayar-daki virüsleri bulup ücretsiz olarak temizliyor. Yıllardır bu faaliyetini sürdüren Spyboat, yalnızca bağış karşılığı hizmet veriyorlar.

Tamamıyla zevk, hobi olarak başladığı bilgisayarla tanışma sonrasında bilişim sektöründe küçük işleri bile büyük paralara yapanların görüncü bilgilerini paylaşma yoluna gitmiş. Kullanıcıların ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak her geçen gün hizmetlerini çoğaltan Hamza Şamlıoğlu, bugüne kadar web sitesinden 14 bine yakın yorum almış. Sorulan sorulara cevap veriyor, tavsiyelerde bulunuyor. Yeri geldiğinde MSN üzerinden iletişim kuruyor, hatta telefonla bile yardım yaptığı oluyor.

## İşim var, iş arıyorum

**EMİNE DOLMACI**

Ekonomik kriz Türkiye'yi teğet geçti, yok henüz geçmedi etkileri 2009'da daha güçlü hissedilecek derken, bundan herkes kendi payına düşeni alıyor. Örneğin iş arayan kişilerin sayısı artıyor, iş bulma ümitleri azalıyor, işinde sorunlar yaşayanların çıkarılma endişesi de her geçen gün artıyor. Yenibiris.com'un Sela Türkiye Araştırma'ya yaptırdığı 'İşte Mutluluk Araştırması'na göre, son altı ayda iş arayanların oranı yüzde 50'ye yükseldi. 2006 yılında ise bu rakam yüzde 36 olarak belirlenmişti. Peki, araştırmaya katılanların yarısı bir süredir iş arıyorsa bunlar arasında ne kadar iş gereceği konusunda ümitli? Burada da karşımıza sıcak bir tablo çıkıyor. Çünkü, gelecek 3 ay içerisinde iş bulmayı ümit edenlerin oranı yüzde 39. Özellikle gençleri yakından ilgilendiren Yenibiris.com Genel Müdürü Deniz Ceylan Kılıçoğulları, gençlerin bu krizi fırsata çevirebileceklerini ve kendilerini geliştirerek daha garantili bir şekilde iş arayabileceklerini savunuyor.

İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa'da yaşayan ve işini değiştirmeyi düşünen 600 kişi ile yüz yüze ve 418 kişiyi de internet kanalıyla anket yapmak üzere 1018 kişiyi yapılan araştırma çarpıcı sonuçlar ortaya koyuyor. Buna göre, küresel krizin Türkiye'de de

hissedilmeye başladığı son 6 ay içinde araştırmaya katılanların yüzde 50'si iş arıyor. Yüzde 33'lük kesim ise 7 ile 12 ay arasında değişen sürede iş arıyor. 13-18 ay arasında iş arayanların oranı yüzde 16, iki yıla yakın bir süredir iş arayanların oranı yüzde 1 olarak gerçekleşiyor. İş arayanların oranı yüksek ancak kimse bulacağı konusunda pek ümitli değil. Çünkü, araştırmaya katılanların yüzde 48'i gelecek üç ay içinde iş bulacaklarına dair ümit ya da ümitsizlik taşıyor. Onların yüzde 23'ü 'biraz ümitliyim' diyenler izliyor. 'Çok ümitliyim' diyenlerin oranı yüzde 16, 'pek ümitli değilim' diyenlerin oranı yüzde 10 ve 'hiç ümitli değilim' diyenlerin oranı ise yüzde 3 olarak gerçekleşiyor.

### ENDİŞEMİZ YÜKSEK!

İşsizlerin iş araması aciliyeti olan bir konu. Ancak araştırmaya göre işi olanlar da iş arıyor. Çünkü, kariyerinden endişe duyan,

çalıştığı kuruma güvenmeyen ya da aynı işyerinde çalışmak istemeyen pek çok kişi de bunu gündemine almış. Çalışmaya iş aradığını belirtenler yüzde 43'te kalırken, çalıştığı halde iş arayanlar yüzde 55'e ulaşıyor. Bunların yüzde 33'ü "Çalışıyorum ama aktif olarak iş arıyorum." cevabını verirken yüzde 22'si "İşimi kaybetme ihtimaline karşı iş görüşmelerine gitmeye başladım." diyor.

Araştırma sonuçları bu kadarla da kalmıyor. Çünkü sonuçlar sadece iş aramakta sınırlı değil. Çalışanların büyük bir kısmı sevdiği işte çalışmıyor. Bu oran da yüzde 68 olarak ortaya çıkıyor. Sadece yüzde 32'lik bir kesim sevdiği işte çalışıyor. Eğitimle çalışma arasında da pek paralellik yok. Araştırmaya katılanların yüzde 56'si eğitimi aldığı meslek dışında bir iş yapıyor. Eğitimi aldığı meslekte çalışılan oranı ise yüzde 44. Ancak, eğitim düzeyi arttıkça, eğitim alınan meslekte çalışma oranı da artıyor.

### Krizde kendinizi geliştirin, avantajlı olun

İş arayanların oranının artmasının nedeni, küresel mali kriz nedeniyle sıkıntıya giren şirketlerin isten eleman çıkarmaya yolculu maliyetlerini kısmak istemesidir. Tabii buna bir de krizi bahane ederek bazı çalışanların işine son verileri de eklemek gerekiyor. Üretimini yavaşlatmak veya durdurmak zorunda kalan işletmelerde başta mavi yakalı çalışanlar olmak üzere ciddi oranda isten çıkarmalar oldu, oluyor. Finans sektörünün de bu anlamda krizden büyük ölçüde etkilendiği görülüyor. Ancak şirketlerin bü-

yük bir kısmı, isten eleman çıkarmaya son çare olarak başvurmak istiyor. Araştırma sonuçları, iş arayanların umut ve beklentileri ile işsiz kalan dönemde neler yaptıklarına dair ipuçları da veriyor. İş arayanların, bu süreci yetkinliklerini ve kişiliklerini tanımak için kullanmaları büyük önem taşıyor. İş arayanlar işsizliği bir karamsarlık süreci olarak görüp kendilerini dış dünyaya kapatmamalı, bu süreci kendilerini geliştirmeye ayırarak, iş bulma konusunda avantajlı duruma geçmeyi hedeflemeliler.

## İşsiz kalmak dil öğretiyor

Bir süre işsiz kaldınız, bu süreçte ne yapacaksınız? Elbette önemli olan bu süreci en verimli şekilde değerlendirmek. Araştırma, işsiz kalan süre boyunca kişilerin kendilerini geliştirmeye yönelik olarak ne gibi faaliyetlerde bulduklarını hakkında da fikir veriyor. Buna göre katılımcılar, işsiz kaldıkları süreci çeşitli şekillerde değerlendirmişler. Bunlar arasında ilk sırayı ise yeni bir dil öğrenmek alıyor. Değerlendirilen alanlar şöyle:

- Yüzde 38'i yeni bir dil öğrenmeye çalışıyor.
- Yüzde 28'i mesleki eğitimlere/kurslara gidiyor.
- Yüzde 24'ü internette geziniyor.
- Yüzde 24'ü diğer faaliyetlerde bulunuyor.
- Yüzde 17' kültürel ve sanatsal faaliyetlere katılıyor.
- Yüzde 1'i sadece evde oturuyor.

 <p>Genel Yayın Editörü <b>NIHAL BENGİSÜ KARACA</b></p>		<p>Faça Gazetecilik A.Ş. adına Sahibi <b>ALİ AKBULUT</b> Genel Yayın Müdürü <b>EKREM DUMANLI</b></p>	
<p>Görsel Yönetmen <b>FEVZİ YAZICI</b></p>		<p>Sorumlu Müdür ve Yayın Sahibi Temsilcisi <b>ALİ ODABASI</b> Reklam Grup Başkanı <b>HAKAN DİKMEN</b> Reklam Grup Başkanı Yardımcısı <b>YALÇIN ÇINAR</b></p>	
<p>Sayfa Tasarım <b>MUSTAFA SAĞLAM ERGANCAN YAVUZ</b></p>		<p>Reklam Satış Yöneticisi <b>PERİ CELİK</b> p.celik@zaman.com.tr Tel: 0212 454 82 02</p>	
<p>Edisyonlar <b>MUSA BÜNER N. SALIN ZENGİN</b></p>		<p>Yönetim Yeri Zaman Gazetesi 34179 Yenişehir, İstanbul TEL: 0212 - 454 1 454 Faks: 0212 454 14 83 www.zaman.com.tr genclik@zaman.com.tr</p>	
<p>Yayın Türü: Yerel Süreli Banka: Feka Gazetecilik A.Ş.</p>		<p>GAZETESİ'NİN PAZAR EKİDİR</p>	



**Deniz Ceylan Kılıçoğulları**



Spor endüstrisi gerçekleri görecek mi?

Bu kriz, kimilerine göre 1930'daki "Büyük Bunalım"dan sonra gelenlerin en yıkıcısı. Bu doğru mu bilinmez ama Karl Marx'ın "Das Kapital"ini Almanya'da yeniden best-seller yapabildiği ortada. İyi tarafından bakalım, belki de kriz, kimi alanlarda orantısız harc ve borçlar içinde büyüyen spor endüstrisine gerçekleri gösterir.



Bir zamanlar spor sayfaları, politika haberleriyle bozulan moralleri yerine getirmek için muadili olmayan bir ağır kesici, unutturucuydu. Şimdiyse iktisadi gerçekleri hatırlatıyor. Tsunaminin ilk dalgaları sahillere vurdu bile.

# Kriz, kale çizgisini geçti



ERAY  
SEPTÇİ  
FOTOGRAF  
REUTERS

Bugünlerde sık duyduğumuz kelimelerden biri kriz. Henüz karanlık ve sonu var mıdır bilinmez bir tünelin başında sayılırız, ancak pek çok şey etkilendi bile. Fıtlının ABD emlak piyasasındaki sıkıntıyla yandığını bildiğimiz kriz, spordaki sponsorluk gelirlerinde büyük düşüşlere sebep oldu. Kulüpler ya da şirketlerde maaşların azalması, işten çıkarma haberleri duyuldu. Tamam, kanımız filanca renkte akıyor ama goller karın doyurmuyor. Tribünler boşalmaya başladı. Evine ekme götürmeyen insan, takımının atkısını alabilir mi?

Futbolun sıkıntısı büyük. Büyük dertlerden biri 2012 Avrupa Şampiyonası hazırlıklarında. Kağıt üzerindeki ev sahipleri Polonya ve Ukrayna. Ancak Ukrayna'nın içinde bulunduğu resesyona, B ya da C planlarını gündeme getirdi. Ülkedeki finansal bunalım, kredi kullanma imkanlarını kısıtladı, stadyumlar inşa edilemiyor. Bunu Ukrayna Futbol Federasyonu Başkanı Hryhory Surkis söylüyor. Şimdilik bu konu askıda, ancak Ukrayna'nın ev sahipliğinin düşüşü ve Almanya'nın Polonya'ya eşlik etmesi gündemde. Öte yandan FIFA ve Güney Afrika, 2010'daki Dünya Kupası için her şeyin kontrol altında olduğunu söylüyor.

Almanya krizden görece olarak daha az etkilenecek gibi görünüyor; çünkü Alman kulüpleri, oyuncu ücretlerini toplam gelirin yüzde 45'i civarında tutmayı başar-

ıyor. İngiltere'de bu oran üçte ikine kadar çıkıyor. Bayern Münih son analizlere göre gelirlerini birçok İngiliz kulübünden daha iyi bir duruma getirdi. Bilindiği gibi Ada'daki kulüplerin "aidiyet" sistemi, Avrupa'da pek bir sorgulanır olmuştur. Almanya'da kulüplerin kontrolünün tek bir kişiye geçmesini zorlaştırıcı yasaalar var. Fransa kulüpleri çok zengin olmasalar da, takımların Avrupa'da başarısız olmalarına sebep olduğu iddia edilen bazı kısıtlayıcı önlemlerle ekonomik sağlığını koruyor. Piyasa değerini yarı yarıya yitiren tek takım, Lyon. İspanya'da ikinci lig kulüpleri Celta, Levante, Elche ve Xerez'in başı borçlarıyla deritte. Pek çok kulüp, gayrimenkullerini satarak işin içinden çıkmaya çalışıyor ancak inşaat sektöründeki durgunluk bu yola da taş koyuyor. Mecburen küçülmek zorunda kalacaklar.

İngiltere'ye gelelim. Abramovic'in Chelsea'si, ekibin 25 kişilik scouting ekibini 15 kişiye indirdi. Manchester United'da, dünyadaki en büyük sponsorluk anlaşmalarından birini yapan sigorta devi AIG, Amerika'da devlet güvencesi altına alındı. Acaba İngiliz kulübünün alacakları ne olacak? West Ham United, sponsoru XL Leisure Group'un iflasıyla yaklaşık 5 milyon pound zarar etti. Newcastle United'in finansal destekçisi Northern Rock bankasının kamulaştırılmasının ardından kulübün büyük zarara uğradığını hatırlatalım. Ayrıca Premier Lig'in 3 yıllık bir naklen yayın anlaşmasının ikinci senesi. Bir sonraki anlaşmada, yayıncı kuruluşların bu kadar bonkör davranıp davranamayacağı belirsiz. Middlesbrough'un sponsoru Garmin'in son iki yılda % 40 ve Chelsea'nin finansal destekçisi Samsung'un % 60 değer yitirdi. Bu noktada Arsene Wenger ve Jürgen Klinsmann kriz'in futbolu daha da vuracağına söylüyor. Haklılar, Özellikle de kendini akarsularla piyasa denizine

bağlamış olanlar'n işi epeyce zor.

Krizin basketbola etkileri daha ağır olabilir. Basketboldaki gelir kaynaklarının başında da sponsorlar var. Maç günü, naklen yayın ya da forma satışı vs. gelirleri o kadar da yüksek değil. Amatör sublelerin ve küçük, vitrine çıkmayacak ya da reklam malzemesi olamayacak takımların sıkıntı çekmesi muhtemel. Birçok takım yok olma tehlikesiyle karşı karşıya. Örneğin kariyerine NBA patentini de eklemiş pek çok oyuncuyu Rusya'ya getiren bonkör kulüpler, zorlanacağına benzer. Petrol fiyatlarının da gerilemeye başlaması, bu alanda ihracatçı olan Rusya'yı sıkıştırıyor. Başkent Moskova'nın iki önemli ekibi son Euroleague şampiyonu CSKA ve son ULEB Kupası üçüncüsü Dinamo'yla birlikte Khimki ve Triumph Lyubertsy'nin maaşlarını düzenli ödeyemediği haberleri gazetelere düştü. Beşiktaş Cola Turka'nın Euro Cup gruplarındaki rakibi Khimki'de sorunlar sahaya indi. Arjantinli yıldız Carlos Delfino, takımın Dinamo Moskova'yla oynadığı maçın 3. çeyreğine, maddi sebepleri gerekçe göstererek çıkmamıştı. NBA ise talebin düşmemesi için John Maynard Keynes'in talep yönetimi yaklaşımlarından faydalanıyor ve bilet fiyatlarını makul düzeyde tutmaya çalışıyor. NBA'nın başındaki isim David Stern, organizasyondaki işgücünde yüzde 9'luk kesintiye gideceklerini söyledi ve kurum, ülkedeki büyük spor ligleri arasında bu alanda bir ilk oldu. Charlotte Bobcats da, geçtiğimiz Eylülde 35 çalışanın işine son vermişti.

Krizden etkilenen sektörlerden biri de otomotivdi. Hatta Honda, yüksek maliyeti sebebiyle dünyanın en büyük motorsporları organizasyonu Formula 1'den çekilme kararı almıştı. Tüm bunlar da sporun geleceğini düşünen FIA'yı birtakım önlemler almaya itti. Formula 1'den önmüzdeki yıldan itibaren, resmi yarış hafta sonları dışındaki test seanslarının yasaklanması ve Grand Prix'lerdeki yarış mesafesinin kısıtlanması da kapsayan bir dizi yeni düzenleme yürürlüğe girecek. Bu sayede takımların masrafları % 30 oranında azalacak. Amerika'daki önemli stock-car yarışı NASCAR'ın iki önemli üreticisi Ford ve General Motors, büyük kayıpları yaşadığını açıklayıp, önümüzdeki sezon katılımlarının belirsiz olduğunu ima etti. Erkekler golfünde 2009 Avrupa PGA Turu'ndaki Indian Wells, kadınlar-daysa önümüzdeki sezon düzenlenmesi planlanan 3 önemli turnuva iptal edildi.

